

ners van Fort McMurray zich het bestaan van zijn bescheiden raffinaderij.

Jonge mensen

Welvaart zat er ondanks dit wapenfeit voor Fort McMurray voorlopig nog niet in. De eerste olie uit de teerzanden was te duur om met succes te kunnen concurreren, en halverwege de jaren zestig telde de bevolking van het stadje nog altijd niet méér dan duizend zielen. Pas toen door de Great Canadian Oilsands Limited, in 1974 gevolgd door het Syncrude project, de zaken met meer voortvarendheid werden aangepakt, kwam daarin verandering.

In één slag werden er zoveel arbeidsplaatsen uit de grond gestampt, dat er alleen reeds in de periode 1973-'78 15.000 nieuwkomers konden worden geregistreerd, voornamelijk jonge mensen tussen 20 en 40 jaar.

Op dit moment nadert de bevolking van Fort McMurray de 30.000, en de voormalige handelspost van Henry Moberly vertoont alle karakteristieken van een in bliksemtempo uit de grond gestampte stad. Compleet met scholen, kerken, ziekenhuizen, winkelcentra en gelegenheid voor ontspanning. Economen hebben becijferd, dat alleen reeds door de mensen van Syncrude met hun snel stijgende inkomens in 1983 voor een bedrag van 40,8 miljoen dollar in deze stad zal worden besteed.

Bijverschijnselen

Dit alles is dan nog maar een begin. Zo liggen er nu alweer plannen op tafel voor een zusterstad, enkele kilometers ten noorden van Fort McMurray. Dat moet de basis worden voor het nieuwe Alsands project waarin door Shell Canada Resources Ltd. voor 7 miljard dollar zal worden geïnvesteerd.

Zo'n zelfde bedrag is bestemd voor het

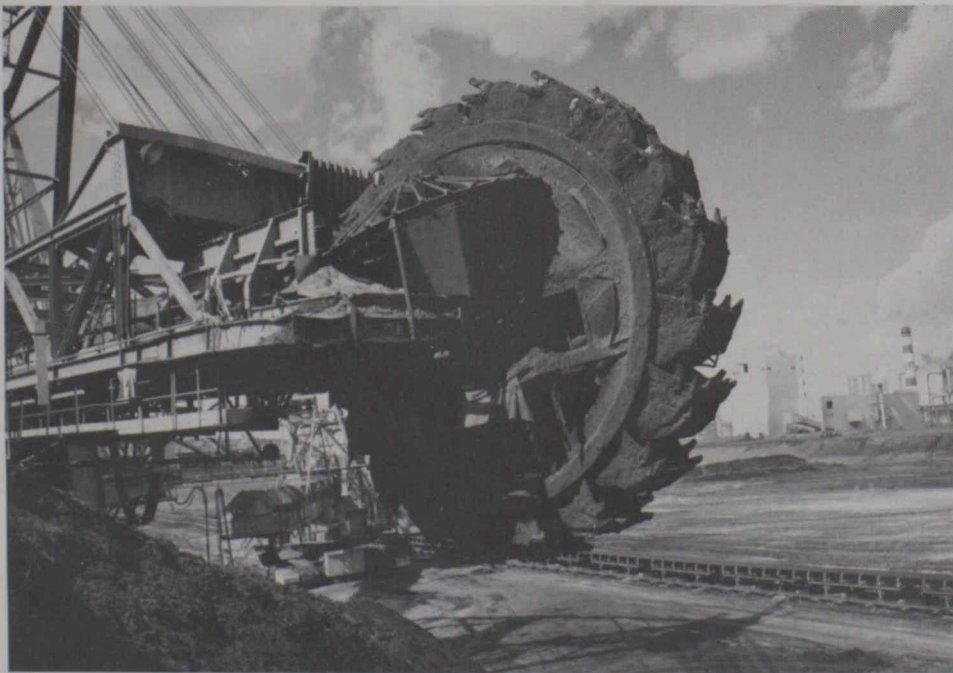
vierhonderd kilometer zuidelijker gelegen Cold Lake District, waar menigeen van de 20.000 oorspronkelijke bewoners zich vol belangstelling afvraagt, wat er straks zal gebeuren als ook hier de oliemensen komen. Met in hun kielzog een overstelpende vraag naar woningen en grond, wat ongetwijfeld het einde zal betekenen van hun rustige plattelandsbestaan.

Inspanningen en ondernemingslust dus voldoende. En toch is daarmee de nationale dorst naar koolwaterstofproducten nog allerminst gelest. Met de teerzanden is het immers niet simpelweg een zaak van het aanboren van een stuk of wat bronnen waaruit dan braaf een stroom van olie omhoog spuit. Daarvoor gaat de ontsluiting van deze bitumenlagen te ingewikkeld in zijn werk.

Syncrude (het Amerikaanse Exxon concern, waarin Esso Resources Canada voor dit project de voornaamste belangen heeft) en Suncor (de vroegere Great Canadian Oil Sands Ltd.) hebben daartoe bij Fort McMurray in vijf jaar tijds al voor 3 miljard aan petrochemische installaties geplaatst. Toch moesten er desondanks nog zoveel kinderziektes worden overwonnen, dat de geplande produktie van 179.000 vaten per dag nog steeds niet is bereikt. Toch zouden, zelfs indien de oliestroom ononderbroken zou hebben gevloeid, de beide ondernemingen voor niet meer dan 7 procent hebben bijgedragen aan de huidige nationale oliebehoefte. Daarbij komt nog, dat deze olie met een gerust hart de duurste olie van de wereld kan worden genoemd. Maar het is wel een alternatief voor de onze.

(Vervolg op pag. 7.)

Een van de reusachtige draglines in gebruik bij Fort McMurray

Waterfilm bevatte oplossing voor probleem

Verspreid onder de sponsachtige arctische bodem van Athabasca, Peace River, Wabasca en Cold Lake herbergt noordelijk Alberta een ware oceaan aan olie. Deskundigen schatten haar inhoud op een hoeveelheid van 1.350 miljard vaten van 159 liter. De moeilijkheid is echter, dat deze "oceaan" in werkelijkheid niet meer is dan een taaie, asfaltachtige verre verwant van wat wij als olie in het carter van onze auto doen.

Sinds de eerste primitieve pogingen, ruim zestig jaar geleden, om olie uit dit bitumen te winnen hebben de teerzanden, zoals de gangbare aanduiding luidt, tal van geleerden en technici afwisselend wanhopig gemaakt en geïnspireerd. Hun conventionele boor technieken leverden geen enkel resultaat — het bitumen wilde niet vloeibaar worden. En menigeen vreesde al, dat de natuur deze olie-zee voor eeuwig in haar greep zou houden.

In feite zijn deze teerzanden niet anders dan met een dun waterfilmpje overdekte zandkorrels waaromheen zich op zijn beurt een laagje teerachtig bitumen heeft gehecht. Juist dit waterfilmpje bleek de sleutel te bevatten voor het ontsluiten van een enorme rijkdom aan ruwe olie.

Het geheim schuilt in het uitzettings-coëfficiënt van het waterfilmpje, waardoor dit bij verhitting de oliehoudende bitumenlaag van de zandkorrel wegdrukt.

Twee ondernemingen, Syncrude en Suncor, profiteren van deze methode bij het ontginnen van dicht aan de oppervlakte liggende lagen oliehoudend teerzand in het dal van de Athabasca River. Maar voor de nabije toekomst is in Canada en de overige landen waar deze oliereserves in de bodem rusten (Venezuela, de Verenigde Staten, Madagascar en de Sovjet-Unie zijn de voornaamste) de aandacht volop gericht op het resultaat van nieuwe technieken om uit dieper gelegen aardlagen nog grotere hoeveelheden naar boven te halen.

Ook daarbij speelt verhitting van het teerzand een belangrijke rol.